

4.5.2 ผลการปฏิบัติเชิงคุณภาพ

ผลจากการนำข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือสะท้อนผลการปฏิบัติของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ทำ
ให้ข้อมูลที่เป็นข้อสรุปของผลจากการปฏิบัติการสอน ตลอดจนปัญหา และอุปสรรคจากการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้การสอน ในเชิงคุณภาพ ดังแสดงในตารางที่ 9
ตารางที่ 9 แสดงผลการปฏิบัติการสอนเชิงคุณภาพในวงจรปฏิบัติการที่ 3

สภาพปัญหาในวงจรที่ 2	วิธีการแก้ปัญหา	ผลการปฏิบัติ	ข้อที่ควรแก้ไข
<u>ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้</u> - นักเรียนบางคนชอบพูดแทรกตอบแทนเพื่อนที่ตอบแทนไม่ได้ - นักเรียนที่ทำงานเสร็จก่อนส่งเสียงดังรบกวนเพื่อนที่ยังทำงานไม่เสร็จ - นักเรียนอ่อนบางคนแอบลอกแบบฝึกทักษะเพื่อน - นักเรียนชอบพูดเยาะเย้ยผลงานกลุ่มที่ทำงานผิดพลาด	- สร้างข้อตกลงร่วมกันในการตอบคำถาม ครูไม่ให้ความสนใจคำตอบของนักเรียนที่พูดแทรกหรือตอบแทนเพื่อน - ครูจัดทำแบบฝึกเสริมทักษะสำหรับนักเรียนที่ทำงานเสร็จก่อนให้ทำเพิ่มเติมเพื่อไม่ให้รบกวนเพื่อนที่ทำงานยังไม่เสร็จ - ใช้หลักการเสริมแรงลบโดยการริบดาวรางวัลแก่ผู้ที่แอบลอกแบบฝึกทักษะเพื่อน หรือผู้ที่ให้เพื่อนลอกผลงาน - ชี้แจงเกี่ยวกับมารยาทในการพูดและใช้คะแนนสะสมของกลุ่มในการควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน	นักเรียนเก่งปรับลดพฤติกรรมการพูดตอบแทนเพื่อน เพราะไม่ได้รับความสนใจจากครู นักเรียนที่ทำงานเสร็จก่อนไม่ส่งเสียงดังรบกวนเพื่อน เพราะรีบทำแบบฝึกเสริมทักษะเพิ่มเติม นักเรียนมีความตั้งใจในการทำแบบฝึกเสริมทักษะมากขึ้น เพราะเนื้อหาในแบบฝึกน่าสนใจ มีภาพประกอบสวยงาม นักเรียนมีความสามัคคีในการทำกิจกรรมกลุ่มไม่ทะเลาะหรือเยาะเย้ยกันระหว่างกลุ่ม	- ควรจัดทำแบบฝึกเสริมทักษะทางภาษาให้หลากหลายและมีรูปแบบที่น่าสนใจมากขึ้น - นักเรียนบางคนไม่ตั้งใจทำแบบฝึกทักษะ

ตารางที่ 9 แสดงผลการปฏิบัติการสอนเชิงคุณภาพในวงจรปฏิบัติการที่ 3 (ต่อ)

สภาพปัญหาในวงจรที่ 2	วิธีการแก้ปัญหา	ผลการปฏิบัติ	ข้อที่ควรแก้ไข
<u>ด้านกระบวนการในการเรียนรู้</u> - นักเรียนบางคนพูดบอกเหตุผลในการเลือกชอบตัวละครได้ไม่ตรงประเด็น - นักเรียนไม่เข้าใจวิธีการทำแบบฝึกหัดทำให้เสียเวลา - นักเรียนอ่านเป็นคำเป็นประโยคไม่คล่อง - สื่อและรูปภาพประกอบบทเรียนมีขนาดเล็กเกินไป	- ครูยกตัวอย่างสถานการณ์ประกอบการอธิบายเรื่องการพูดบอกเหตุผลในการเลือกชอบตัวละครหลายๆ ตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนคิดเปรียบเทียบและสรุปเหตุผลในการเลือกตัวละครนั้นๆ - อธิบาย ยกตัวอย่างวิธีการทำแบบฝึกหัดให้ชัดเจน และสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการทำแบบฝึกหัดด้วยการถามเป็นรายบุคคล - ฝึกอ่านเป็นกลุ่มโดยมอบหมายให้นักเรียนเก่งสอนนักเรียนอ่อน จัดประกวดอ่านคำเป็นกลุ่มและรายบุคคล - ปรับแก้ไขให้สื่อการเรียนการสอนมีขนาดใหญ่ขึ้น	- นักเรียนพูดบอกเหตุผลในการเลือกชอบตัวละครได้ตรงประเด็นมากขึ้นแต่ยังมีนักเรียนบางคนที่ตอบตามเพื่อน - นักเรียนเข้าใจวิธีการทำแบบฝึกหัดและสามารถทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้องเสร็จทันเวลาที่กำหนด - นักเรียนได้รับความสนุกสนานจากกิจกรรมการแข่งขันอ่านเป็นคำเป็นประโยคมากเพราะมีการแข่งขันทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล - นักเรียนสามารถมองเห็นสื่อและรูปภาพประกอบบทเรียนชัดเจนทั่วถึง	- ควรจัดกิจกรรมแข่งขันการแต่งประโยคให้ยาวขึ้นเรื่อยๆ หรือแต่งประโยคต่อกันให้เป็นเรื่อง เป็นนิทาน - ควรมีกิจกรรมให้นักเรียนฝึกพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งต่าง สถานที่ การณ์ที่กำหนดเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 9 แสดงผลการปฏิบัติการสอนเชิงคุณภาพในวงจรปฏิบัติการที่ 3 (ต่อ)

สภาพปัญหาในวงจรที่ 1	วิธีการแก้ปัญหา	ผลการปฏิบัติ	ข้อที่ควรแก้ไข
<u>ด้านพฤติกรรมการสอน</u> <u>ของครู</u> - ผู้วิจัยพูดเร็วและเร็วเกินไป - ผู้วิจัยใช้ภาษาที่เข้าใจยากเกินไปในการอธิบายกิจกรรม	- ผู้วิจัยพยายามพูดให้ช้าและชัดเจนมากขึ้น โดยให้ผู้ช่วยวิจัยทำสัญญาณมือเตือนเมื่อผู้วิจัยพูดเร็ว - ปรับใช้ภาษาที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจง่าย ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัย และระดับสติปัญญาของผู้เรียน	- ผู้วิจัยพูดได้ชัดเจน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ในการถ่ายทอดเนื้อหาให้แก่ผู้เรียน เพราะมีผู้ช่วยวิจัยทำสัญญาณมือเตือน เมื่อผู้วิจัยพูดเร็วไป พูดไม่ชัด หรือพูดภาษาที่เข้าใจยากทำให้ผู้วิจัยสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของตนได้อย่างทันท่วงที	- ผู้วิจัยควรเป็นผู้ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจแก่นักเรียนที่มีข้อบกพร่องในการเรียนให้มากขึ้น
<u>ด้านพื้นฐานประสพ - การณ์ของนักเรียน</u> - นักเรียนบางคนชอบแต่งประโยคตามเพื่อน	- กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของผลงานของตน ไม่ให้ใครมาลอกเอาผลงานของตนไป จัดกิจกรรมแข่งขัน การแต่งประโยคปากเปล่าจากคำที่กำหนด	- นักเรียนส่วนใหญ่แต่งประโยคได้ด้วยตนเอง มีความมั่นใจในการแต่งประโยค นักเรียนสนุกสนานกับกิจกรรมการแข่งขันแต่งประโยคที่จัด	- นักเรียนเก่งบางคนทำงานช้าลงเพื่อเรียกร้องให้ครูสนใจ - ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนที่เรียนเก่งเป็นผู้ช่วยครูในการช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อนกว่า

ตารางที่ 9 แสดงผลการปฏิบัติการสอนเชิงคุณภาพในวงจรปฏิบัติการที่ 3 (ต่อ)

สภาพปัญหาในวงจรที่ 1	วิธีการแก้ปัญหา	ผลการปฏิบัติ	ข้อที่ควรแก้ไข
- นักเรียนบางคนไม่กล้าพูดตอบคำถามเพราะกลัวเป็นคำตอบที่ผิด - นักเรียนบางคนไม่กล้าพูดภาษาไทยกลางในการได้ตอบกับครูและเพื่อนๆ เพราะกลัวถูกหัวเราะเยาะ - นักเรียนที่เรียนอ่อนทำงานเสร็จช้า ไม่ทันเวลาที่กำหนด	- ครูพูดคุยให้กำลังใจและกระตุ้นให้นักเรียนพูดตอบคำถามง่ายๆ เพื่อให้ให้นักเรียนประสบผลสำเร็จและให้การเสริมแรงด้วยคำชม เสียงปรบมือจากครูและเพื่อนในห้อง - กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและกล้าในการพูดภาษาไทยกลางให้การเสริมแรงบวกแก่นักเรียนที่พูดภาษาไทยกลางได้ตอบกับครูและเพื่อนๆ ให้การเสริมแรงลบด้วยการหักคะแนนแก่ผู้ที่หัวเราะเยาะเพื่อน - สอบถามปัญหาในการทำงานช้า แล้วแบ่งงานออกเป็นช่วงๆ ให้นักเรียนรับผิดชอบทำให้เสร็จในเวลาที่กำหนด	- นักเรียนมีความกล้าในการพูดตอบคำถามมากขึ้น เพราะเมื่อนักเรียนตอบคำถามได้ถูกต้องจะได้รับคำชมรางวัล เมื่อตอบคำถามผิดครูจะช่วยแก้ไขให้ถูกต้อง - นักเรียนส่วนใหญ่กล้าและมั่นใจในการพูดภาษาไทยกลางกับครูและเพื่อนๆ ในห้องมากขึ้นแต่มิ่่นักเรียนบางคนพูดตะกุกตะกักไม่ชัดเจน - นักเรียนที่เรียนอ่อนมีกำลังใจในการทำกิจกรรมมากขึ้น เพราะครูให้ความสนใจกระตุ้นให้นักเรียนแข่งกับตัวเองในการทำกิจกรรมให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด	- นักเรียนที่เรียนอ่อนบางคนไม่มีความมั่นใจในตัวเอง มักจะพูดตอบคำถาม และแสดงความคิดเห็นตามเพื่อนที่เก่งกว่า - นักเรียนใช้ภาษาพูดในการแสดงตะกุกตะกัก เสียงเบา

จากตารางที่ 9 พบว่า ผลจากการปรับแก้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากวงจรการปฏิบัติการที่ 2 ส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะทางภาษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดประสงค์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และได้รับความรู้จากกลุ่มประสบการณ์อื่นๆ ที่นำเนื่อหามาบูรณาการ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เรียนได้รับความสนุกสนานจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดวงจรปฏิบัติการเป็นอันมาก จากการสอบถามและสัมภาษณ์นักเรียนพบว่านักเรียนชอบกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดทั้งในชั่วโมงเรียน และจัดเสริมให้นอกชั่วโมงเรียน นักเรียนต้องการให้ครูจัดกิจกรรมที่สนุกๆ เช่นนี้ตลอดไป

4.5.3 สรุปผลเชิงคุณภาพ

ผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของวงจรปฏิบัติการที่ 3 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ใช้ข้อมูลจากแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน แบบบันทึกประจำวันของครู และแบบสัมภาษณ์นักเรียน นำมาวิเคราะห์ และร่วมกันสรุปในเชิงคุณภาพในประเด็นสำคัญ ดังนำเสนอต่อไปนี้

1) สภาพทั่วไป สภาพแวดล้อมของห้องเรียนอยู่ในสภาพที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนการนั่งเรียนของนักเรียนโดยให้นักเรียนที่เรียนเก่ง นั่งกับนักเรียนที่เรียนอ่อน เพื่อจะได้คอยช่วยเหลือดูแลเพื่อนที่เรียนอ่อน และตกลงกับนักเรียนทุกคนให้เข้าใจตรงกันว่านักเรียนต้องช่วยเหลือกันและกัน ไม่เอาเปรียบกัน ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีสมาธิในการเรียนและร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนานเพราะนักเรียนห้องอื่นๆ ไม่มารบกวน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยและนักเรียนเป็นไปด้วยดี และมีความเป็นกันเอง นักเรียนกล้าพูด กล้าถาม และกล้าแสดงออกมากขึ้น

2) พฤติกรรมของผู้วิจัย ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลที่ได้รับการสะท้อนผลจากผู้ช่วยวิจัยและข้อมูลจากผลการปฏิบัติการในวงจรที่ 2 มาใช้ปรับปรุงพฤติกรรมการสอนให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น การใช้คำพูดและภาษาในการถ่ายทอดเนื้อหาให้ผู้เรียน ผู้วิจัยได้ปรับปรุงให้ดีขึ้นโดยใช้ภาษาพูดง่ายๆ ให้นักเรียนเข้าใจ เช่น เพราะเหตุใด เปลี่ยนเป็น เพราะอะไร เป็นต้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังปฏิบัติตนและปรับปรุงตัวเองให้เป็นผู้แนะนำ ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่นักเรียนทุกคนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาทักษะทางภาษาและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้น ดำเนินการสอนซ่อมเสริมและทบทวนบทเรียน ทบทวนกิจกรรมในช่วงของการพักกลางวันและในชั่วโมงเรียน กรณีครูประจำชั้นไม่ได้เข้าสอน

2) พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน พบว่านักเรียนมีความกระตือรือร้น และสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกขั้นตอนการสอนที่พัฒนาขึ้น การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่น

เพราะนักเรียนมีความคุ้นเคยกับลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่จัดมากขึ้น นักเรียนมีความสามัคคีในการทำงานกลุ่ม ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความเต็มใจและพอใจ สังเกตได้จากนักเรียนแสดงออกว่ามีความสุขเวลาทำกิจกรรม ยิ้ม และร้องเพลงด้วยกันในกลุ่ม นอกจากนี้พบว่านักเรียนที่เรียนดีสามารถช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อนในกลุ่มได้มาก ด้วยการช่วยอธิบาย กิจกรรม แนะนำ และฝึกทักษะทางภาษาร่วมกัน โดยเฉพาะการฝึกทักษะการอ่านสะกดคำและแจกลูก ผู้วิจัยมอบหมายให้นักเรียนฝึกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน คละกันทั้งเด็กเก่ง ปานกลาง และเด็กอ่อน ผลจากการฝึกพบว่า นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกันดีมาก นักเรียนที่เรียนเก่งจะฝึกเด็กอ่อนให้อ่านได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว แล้วมาอ่านให้ครูฟัง จากการที่นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันจะทำให้ นักเรียนเก่งเกิดความภูมิใจที่ได้ช่วยเพื่อน และนักเรียนอ่อนก็จะรู้สึกสบายใจที่ได้ฝึกกับเพื่อน ไม่กดดัน และเกิดความมุ่งมั่นที่จะฝึกฝนทักษะทางภาษาของตนให้ทันเพื่อน

4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในวงจรที่ 3 พบว่าผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ นักเรียนส่วนใหญ่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยขอสรุปในแต่ละขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบธรรมนูญการสอนอ่าน ดังนี้

ขั้นตอนการสอนตามธรรมนูญการสอนอ่าน ขั้นที่ 1 การสอนอ่านให้รู้เรื่อง และขั้นตอนที่ 2 การใช้ประโยชน์จากการอ่าน ผลจากการสอนสรุปได้ว่านักเรียนส่วนใหญ่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการสอน กล่าวคือ เรื่องคำใหม่ในบทเรียน ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่านักเรียนสามารถสังเกตและบอกได้ว่าคำใดในแผนภูมิการอ่านเป็นคำใหม่ในบทเรียน โดยการสังเกตตัวอักษรสีแดงจากแผนภูมิการอ่าน นักเรียนสามารถพูดอธิบายความหมายของคำใหม่ ใช้คำใหม่พูดหรือแต่งเป็นประโยคได้ถูกต้องและสื่อความหมายได้ชัดเจน ดังตัวอย่างผลงานนักเรียน ดังนี้

แม่ไก่ลูกแมวที่ฉลาด

1. ลูกแมว มาลี ดู = มาลีดูลูกแมว
2. สีดำ ลูกแมว ขา มี = ลูกแมวมีขาสีดำ
3. มาลี ชื่อ ฉัน = ฉันชื่อมาลี
4. ลูกแมว ฉัน 1 ตัว มี = ฉันมีลูกแมวตัว

ก. น. ๕๕

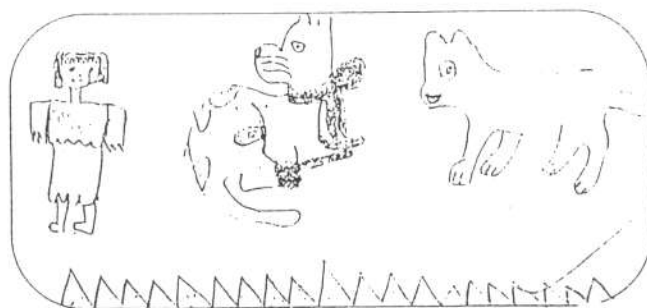
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เรื่องการอ่านแผนภูมิการอ่าน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ อ่านเรื่องแล้วรู้เรื่องที่อ่าน สามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ เรียงลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่ อ่านได้ และสามารถวาดภาพประกอบประโยคที่อ่านจากแผนภูมิการอ่านได้ ดังตัวอย่างผลงาน ของนักเรียน ดังนี้

หนูจำ ช่วยเรียงลำดับเหตุการณ์ เรื่อง เจ้าสำลี และใส่หมายเลขหน้าข้อความ 1-5

- 5 วินา ดู สำลี ไม่ ให้ ชู ลูกหมา
 1 วินา มี ลูกแมว สีดำ ชื่อ สำลี
 4 สำลี ชู ลูกหมา
 2 วินา ผูก โบ สีดำ ให้ สำลี
 3 วินา พา สำลี ไป เล่น กับ ลูกหมา

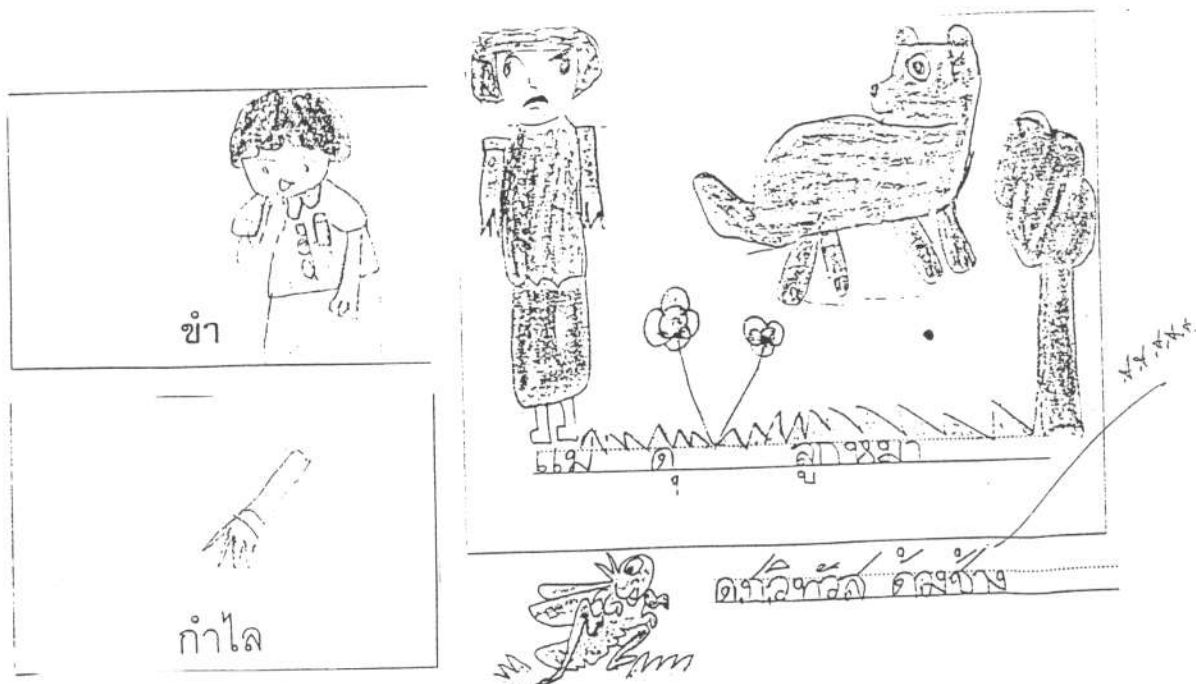
ให้นักเรียนเลือกเขียนประโยคที่ชอบที่สุด จากแผนภูมิการอ่าน เรื่อง เจ้าสำลี แล้ววาดภาพประกอบด้วยนะจ๊ะ

วินาพาสำลีไปเล่นกับลูกหมา

การจัดกิจกรรมให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติประกอบเรื่องจากแผนภูมิการอ่าน ผู้วิจัย แบ่งกลุ่มนักเรียนให้ทำหน้าที่อ่านเรื่องจากแผนภูมิการอ่าน และกลุ่มที่แสดงบทบาทสมมติ ผล จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนพบว่า นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน อยู่ใน ข้อตกลง และขอบเขตที่กำหนด การใช้ภาษาพูดในการแสดงของนักเรียนถูกต้องมากขึ้น นักเรียน ส่วนใหญ่สามารถพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครในเรื่องได้เหมาะสม และตรงประเด็นที่ กำหนด

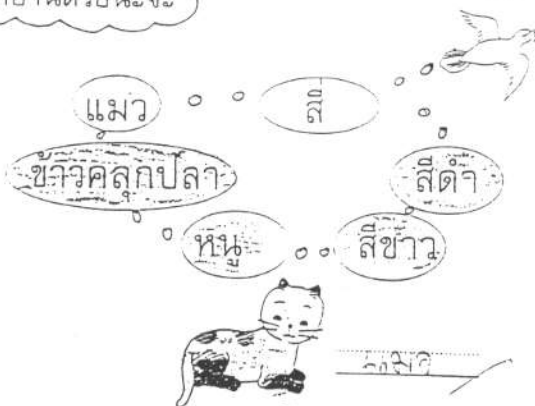
ขั้นตอนการสอนตามธรรมเนียมการสอนอ่านขั้นที่ 3 การขยายประสบการณ์ทางการอ่าน
 2 ทาง ขั้นที่ 3.1 การเพิ่มคำศัพท์ ใช้การสอนอ่านแบบแจกลูก ในวงจรปฏิบัติการที่ 3 สระที่ใช้สอน
 ให้นักเรียนฝึกสะกดคำและแจกลูก คือ สระอ้อ และ สระอุ ผลของการจัดกิจกรรม พบว่า นักเรียน
 สามารถอ่านสะกดคำและแจกลูกสระอุและสระอ้อได้ดี นักเรียนที่เรียนอ่อนหรืออ่านไม่คล่อง ครู
 จัดกิจกรรมเสริมโดยให้นักเรียนจับคู่กับนักเรียนที่อ่านคล่อง หรืออ่านเก่งกว่าไปฝึกอ่านเป็นคู่ เมื่อ
 อ่านได้คล่องแล้วให้มาอ่านให้ครูฟัง ถ้าทั้งคู่อ่านได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว นักเรียนจะได้รับดาวสะสม
 คนละ 1 ดวง ซึ่งจากการจัดกิจกรรมนี้ ส่งผลให้นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการฝึกอ่านสะกด
 คำและแจกลูกให้คล่องแคล่วและถูกต้อง ในการทำกิจกรรมกลุ่มคือกิจกรรมการค้นหาสระ อุ และ
 สระอ้อ จากเรื่องกำหนดให้ โดยเขียนคำที่ค้นหาได้ลงในกระดาษที่แจก จากนั้นแต่ละกลุ่มนำเสนอ
 ผลงานด้วยการอ่านเป็นคำ อ่านสะกดคำและแจกลูกคำที่ค้นหาได้ ซึ่งสมาชิกทุกคนต้องอ่านให้ได้
 ผลในการทำกิจกรรมนี้พบว่า ทุกกลุ่มสามารถทำกิจกรรมที่กำหนดได้ตามที่ตั้งจุดประสงค์ไว้
 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมมือกันในการทำกิจกรรม สามารถทำกิจกรรมได้เสร็จทันเวลาที่กำหนด
 นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้จัดทำแบบฝึกเสริมทักษะทางภาษาอื่นๆ เสริมให้ผู้เรียน เช่น ให้นักเรียนอ่าน
 ประโยคที่กำหนดให้แล้วเลือกวาดภาพแสดงความหมายของประโยคนั้นๆ วาดภาพประกอบแสดง
 ความหมายของคำที่กำหนด ฝึกแต่งประโยคจากคำที่กำหนด ผลจากการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ
 นี้ปรากฏว่านักเรียนชื่นชอบกิจกรรมเหล่านี้มาก เพราะเป็นกิจกรรมที่เสริมทักษะทางภาษาและเปิด
 โอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการคิดในการวาดภาพ ระบายสีอย่างอิสระ
 ผลงานของนักเรียนที่ทำออกมาดีมาก ดังตัวอย่างที่แสดงให้เห็นต่อไปนี้

ขั้นตอนการสอนตามธรรมนูญการสอนอ่านขั้นที่ 3.2 การสอนอ่านโดยใช้แผนภูมิประสม - การณ์ ด้วยการให้คำจากคำบทแจกลูก และคำในบทอ่านที่ควรได้รับการขยายความนำมาสร้าง เป็นเรื่องราวที่สัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์อื่นๆ 3 เรื่อง คือ เรื่องสัตว์เลี้ยงของฉัน เรื่อง แมว และเรื่องการให้อาหารสัตว์ ผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า นักเรียนมีความ กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม มีความมั่นใจในการพูด กล่าวพูด และเล่าเรื่องจากประสบการณ์ตาม สถานการณ์ที่กำหนด สิ่งที่เป็นผลพลอยได้จากกิจกรรมนี้ที่เกื้อกับผู้เรียนคือ นักเรียนได้รับการฝึก ให้เป็นผู้มีมารยาทในการฟัง และการพูด กล่าวคือ ก่อนพูดนักเรียนต้องยกมือเพื่อขออนุญาตครู และรอให้ครูเรียกชื่อจึงมีสิทธิในการพูด ขั้นตอนการทำแผนภูมิประสมการณร่วมกันเป็นกลุ่ม นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมมือกันทำงานดี ไม่ทะเลาะหรือแย่งแย่งกันระหว่างกลุ่ม การทำแบบฝึก ทักษะซึ่งเป็นการเขียนเรื่องโดยใช้ภาพปนอักษร นักเรียนส่วนใหญ่ทำแบบฝึกทักษะถูกต้อง และ ผลงานออกมาเป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือ นักเรียนสามารถเขียนเรื่องได้ถูกต้อง อ่านเรื่องที่เขียนได้ ถูกต้อง คล่องแคล่ว การระบายสีในแบบฝึกทักษะสวยงาม และประณีตมากขึ้น ดังตัวอย่างผลงาน ของนักเรียน ดังนี้

แบบฝึกทักษะที่ 5.8

ให้นักเรียนนำคำต่อไปนี้ไปเติมในช่องว่างแล้วอย่าลืม ฝึกอ่านด้วยนะจ๊ะ

แมว มี ขา ๔ ขา

แมว มี ขน สีขาว สีดำ

แมว กิน อาหาร

เรา เลี้ยง แมว ไว้ จับ

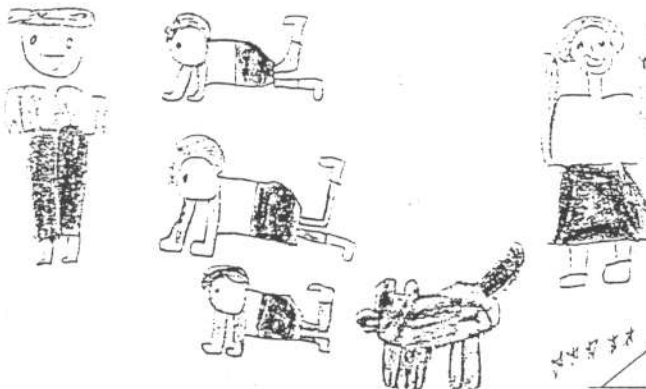
แมว เป็น เพื่อน เล่น ของ เรา

ด.ญ. กิรริสา

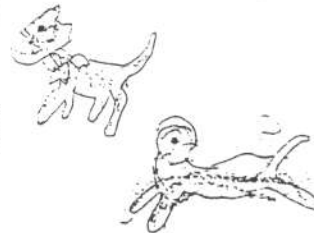
ขั้นตอนการสอนตามธรรมเนียมการสอนอ่านขั้นที่ 4 การจัดกิจกรรมหลากหลาย ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมโดยการบูรณาการเนื้อหาวิชาภาษาไทยเข้ากับกลุ่มประสบการณ์อื่นๆ เช่น กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ ซึ่งผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนบรรลุผลตามที่ตั้งจุดประสงค์ไว้ นักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน กระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น ลักษณะของกิจกรรมที่จัดให้นักเรียนในขั้นตอนการสอนนี้ เป็นกิจกรรมแบบเรียนปนเล่น เช่น กิจกรรมเกมทางภาษา กิจกรรมเพลง เกมปริศนาคำทาย นิทาน สำหรับกิจกรรมการเล่น เช่น การเล่นเกมแข่งแมวขาลีบ ซึ่งเป็นเกมในกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นสื่อในการสอนเรื่องการฝึกพูดบรรยายความรู้สึก ผลจากการทำกิจกรรมพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่พูดบอกความรู้สึกของตนเองเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เป็นผู้เล่นเกม เป็นผู้ดู และเป็นกรรมการ ได้ถูกต้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ การทำแบบฝึกทักษะที่ให้นักเรียนวาดภาพประกอบการเล่นเกมแข่งแมวขาลีบและพูดอธิบายวิธีการเล่นเกมให้ครูและเพื่อนๆ ฟัง นักเรียนที่เรียนดีสามารถทำแบบฝึกทักษะโดยการวาดภาพระบายสี การเล่นเกมออกมาตามจินตนาการ ภาพที่ออกมาสื่อความหมาย และเมื่อให้นักเรียนพูดอธิบายวิธีการเล่นเกมจากภาพที่วาด นักเรียนสามารถพูดเล่าเรื่องจากภาพได้ดี แต่นักเรียนที่เรียนอ่อนบางคนวาดภาพออกมาไม่สื่อความหมายและพูดเล่าเรื่องได้ไม่ดี ผลงานของนักเรียนในกิจกรรมขั้นนี้แสดงให้เห็นตัวอย่างเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนที่เรียนดี กับนักเรียนที่เรียนอ่อน ดังนี้

เกมแข่งแมวขาลีบ

ผลงานนักเรียนเรียนดี

เกมแข่งแมวขาลีบ

ผลงานนักเรียนเรียนอ่อน

ขั้นตอนการสอนที่ 5 กิจกรรมสรุปผล ประเมิน ทบทวนบทเรียน และการสอนซ่อมเสริม ในขั้นตอนการสอนนี้ ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดทุกช่วงของการสอน กล่าวคือ กิจกรรมซ่อมเสริม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่มีข้อบกพร่องทางการเรียน นักเรียนที่ไม่มาเรียน โดยซ่อมเสริมทั้งนอกชั่วโมงเรียน และในชั่วโมงเรียนช่วงที่มีเวลาว่าง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้จัดกิจกรรมเสริมทักษะให้กับนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนมากกว่าคนอื่น ๆ ด้วยการให้ทำแบบฝึกเสริมทักษะที่จัดทำขึ้นที่โรงเรียน และบทเรียนอ่านเสริมให้นักเรียน ไปฝึกอ่านที่บ้าน ในการจัดกิจกรรมสรุปและประเมินผลงานของนักเรียน ผู้วิจัยดำเนินการโดย จัดให้มีการแสดงผลงานที่นักเรียนปฏิบัติในระหว่างดำเนินการในวงจรปฏิบัติการที่ 3 ทั้งเป็น กลุ่มและรายบุคคลโดยจัดแสดงไว้ที่ป้ายแสดงผลงานและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตกแต่งปรับปรุง ผลงานของตนให้ดีขึ้น การจัดกิจกรรมทบทวนการอ่าน ได้แก่ การอ่านแผนภูมิการอ่าน แผนภูมิ ประสิทธิภาพ สมุดผลมคำ ของเลือนคำ ใช้วิธีการจัดให้นักเรียนทบทวนการอ่านเป็นกลุ่ม ให้นักเรียนฝึกสอนกันเองในกลุ่มเพื่อน นอกจากนี้ยังมีการทบทวนกิจกรรมการเล่นเกมนการศึกษาที่ เรียนมาแล้ว เช่น เกมเก็บดอกไม้สระอุ สระอ่ำ เกมบิงโกคำ เกมกระชิบคำ ฯลฯ ผลของการจัด กิจกรรม พบว่า นักเรียนได้ความสนุกสนานเพลิดเพลินในกิจกรรมชั้นนี้มาก เพราะไม่เครียด และ เคยเรียนรู้อยู่แล้ว ส่งผลให้นักเรียนจดจำเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้นและสามารถตรวจสอบผู้เรียนได้ว่า มีความคงทนในการเรียนรู้มากขึ้นเพียงใด

กล่าวโดยสรุปแล้วการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในวงจรปฏิบัติการที่ 3 มีผลที่น่าพอใจ ทั้งในแง่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์รอบรู้ที่กำหนด และผลจากการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่จัดระบบ มีขั้นตอนการสอนที่เรียงลำดับจากง่ายไปหาสิ่งที่ยาก ยึด ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อความสนใจ เหมาะสมกับระดับ วัยและพัฒนาการของผู้เรียน และจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครั้งนี้ส่งผลในการพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและฝึกทักษะทางภาษาของผู้เรียนทุกด้าน

4.6 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยโดยการพัฒนากิจกรรมการเรียน การสอนด้วยการสอนตามรูปแบบธรรมชาติของการสอนอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยขอแสดงผลการวิเคราะห์การปฏิบัติ ดังนี้

4.6.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

4.6.1.1 ผลจากการทดสอบย่อยหลังเรียน ตั้งแต่วงจรปฏิบัติการที่ 1 – 3 เพื่อศึกษา

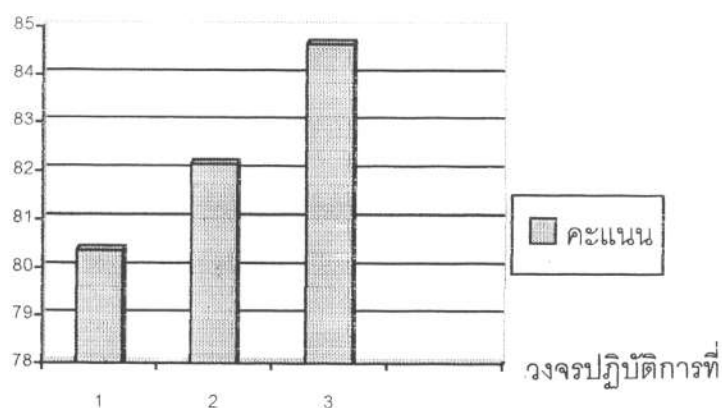
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และพัฒนาการทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย
ดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวงจรที่ 1 - 3

จำนวน นักเรียน	คะแนนเต็ม	วงจรที่ 1		วงจรที่ 2		วงจรที่ 3	
		คะแนน เฉลี่ย	คิดเป็น ร้อยละ	คะแนน เฉลี่ย	คิดเป็น ร้อยละ	คะแนน เฉลี่ย	คิดเป็น ร้อยละ
14	20	16.07	80.36	16.42	82.14	16.93	84.64

จากตารางที่ 10 พบว่า นักเรียนได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเฉลี่ยต่ำ
สุดในวงจรที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 80.36 และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยสูงสุดในวงจรที่ 3
คิดเป็นร้อยละ 84.64 จากคะแนนเฉลี่ยร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวงจร
ผู้วิจัยได้นำมาเขียนเป็นกราฟ เพื่อแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางการเรียนของนักเรียน ดังแสดงใน
ภาพที่ 8

คะแนนเฉลี่ยร้อยละ

ภาพที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวงจรปฏิบัติการ

จากภาพจะเห็นได้ว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวงจรสูงกว่า
เกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 80) และมีพัฒนาการของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นในแต่
ละวงจร

จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อจำแนกตามเกณฑ์จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80 ของแต่ละวงจรปฏิบัติการแสดงให้เห็น ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ของแต่ละวงจรปฏิบัติการ

จำนวน นักเรียน	วงจรที่ 1		วงจรที่ 2		วงจรที่ 3	
	จำนวน นร. ที่ผ่านเกณฑ์	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวน นร. ที่ผ่านเกณฑ์	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวน นร. ที่ผ่านเกณฑ์	คิดเป็น ร้อยละ
14	10	71.43	10	71.43	11	78.57

จากตารางที่ 11 พบว่า จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์รอบรู้ร้อยละ 80 มากที่สุดในวงจรที่ 3 คือมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 78.53 วงจรปฏิบัติการที่ 1 และ 2 มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 เท่ากัน คือมีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 71.43

4.6.1.2 ผลการทดสอบหลังเรียนแบบอิงเกณฑ์

จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบทดสอบปรนัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 30 ข้อ เพื่อวัดความรู้หลังเรียนของนักเรียน เกณฑ์ผ่านที่กำหนดไว้คือ ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป ผลจากการทดสอบ แสดงให้เห็นดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

จำนวน นักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวน นักเรียนที่ ผ่านเกณฑ์	คิดเป็น ร้อยละ
14	30	25.57	85.24	12	85.71

จากตารางที่ 12 พบว่า มีจำนวนนักเรียนที่สามารถทดสอบผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 85.71 และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.24 ซึ่งเป็นไปตาม

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบกระบวนการสอนอ่านให้นักเรียนร้อยละ 70 มีระดับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

4.6.1.3 การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยจำแนกตามจุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แยกตามจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วหาคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ในจุดประสงค์แต่ละข้อ สามารถแสดงผลในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงค่าร้อยละของนักเรียนที่ผ่านจุดประสงค์ตามเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80

จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนข้อของ แบบทดสอบ	จำนวนนักเรียนที่ผ่าน เกณฑ์ร้อยละ 80	ร้อยละของ นักเรียน ที่ผ่านเกณฑ์
1. ฟังคำ วลี ประโยคแล้วปฏิบัติตามได้	3	13	92.86
2. ฟังเรื่องแล้วตอบคำถามได้	3	9	64.29
3. บอกการปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาท ในการฟังได้	2	9	64.29
4. บอกการปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาท ในการพูดได้	2	13	92.86
5. อ่าน เขียน เกี่ยวกับรูป และเสียง พยัญชนะ สระ การแจกถูกและ การสะกดคำได้	7	10	71.43
6. อ่าน เขียน คำและประโยคที่ กำหนดให้ได้	2	12	85.71
7. อ่าน เขียน และบอกความหมาย ของคำใหม่ในบทเรียนได้	3	9	64.29
8. อ่านจับใจความสำคัญของเรื่องและ ตอบคำถามได้	4	12	85.75
9. เขียนสะกดคำโดยใช้คำพื้นฐานที่ กำหนดให้ได้	4	12	85.71

จากตารางที่ 13 พบว่า จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์มากที่สุด ในจุดประสงค์ที่ 1 และ จุดประสงค์ที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 92.86 และจุดประสงค์ที่ผ่านน้อยที่สุดคือจุดประสงค์ที่ 2, 3, 7 คิดเป็นร้อยละ 64.29 สรุปผลจากการทดสอบพบว่า จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80 คิดเป็นร้อยละ 85.71

4.6.2 สรุปผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน

ผลจากการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบกระบวนการสอนอ่าน ทำให้ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ดังนี้

4.6.2.1 ขั้นตอนการสอนที่ 1 การสอนอ่านให้รู้เรื่อง และขั้นตอนการสอนที่ 2 การใช้ประโยชน์จากการอ่าน

ในขั้นตอนการสอนที่ 1 และ 2 ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการนำขั้นตอนการสอนทั้ง 2 มาบูรณาการจัดกระบวนการเรียนการสอนเข้าด้วยกัน แล้วแบ่งการจัดการเรียนการสอนเป็น 3 เรื่อง โดยสอน 3 ครั้ง คือ การสอนคำใหม่ในบทเรียน การสอนอ่านเรื่องจากแผนภูมิประสมการณ์ และการฝึกทักษะทางภาษาจากแผนภูมิการอ่าน ผลการปฏิบัติจริงที่ผู้วิจัยได้บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง และนำผลจากการบันทึกข้อมูลผลการสังเกตของผู้ช่วยวิจัย และจากการสัมภาษณ์นักเรียนมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

ก. การสอนคำใหม่ในบทเรียน ใช้เวลา 3 คาบ มีวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

ขั้นนำ กระตุ้นความสนใจของนักเรียนโดยใช้เกมเรียงพยัญชนะและสระให้เป็นคำ

ขั้นสอน 1) นักเรียนฝึกสังเกตคำใหม่จากแผนภูมิการอ่าน เทียบบัตรคำกับคำใหม่ในแผนภูมิการอ่าน แล้วฝึกอ่านคำ

2) เรียนรู้ความหมายของคำใหม่ในบทเรียนโดยการสนทนาถามตอบประกอบบัตรภาพและบัตรคำศัพท์

3) ฝึกแต่งประโยคปากเปล่าจากคำใหม่ในบทเรียน

4) ฝึกเขียนคำศัพท์ตามคำบอก

ขั้นสรุป ฝึกอ่าน เขียน และบอกความหมายของคำศัพท์ในบทเรียนโดยใช้กิจกรรมเกมสรุปบทเรียน

ขั้นวัดผล นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับ

- การเติมคำศัพท์ในรูปประโยค
- แต่งประโยคจากคำศัพท์
- เรียงคำให้เป็นประโยค

ข. การสอนเนื้อเรื่องในบทเรียน ใช้เวลา 4 คาบ มีวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

ขั้นนำ นักเรียนดูภาพ เดาเรื่อง และสนทนาเกี่ยวกับรูปภาพในแผนภูมิการอ่าน

- ขั้นสอน
- 1) นักเรียนฝึกอ่านเรื่องจากแผนภูมิการอ่านตามครูที่ละประโยค
 - 2) นักเรียนสนทนาซักถาม และตอบคำถามเกี่ยวกับความหมายของแต่ละประโยคในแผนภูมิการอ่าน
 - 3) ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน
 - 4) ฝึกเล่าเรื่องย้อนกลับจากเรื่องที่อ่านแล้วช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน
 - 5) ฝึกคัดลอกข้อความจากแผนภูมิการอ่าน

ขั้นสรุป นักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่อ่านโดยการตอบคำถาม

ขั้นวัดผล นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับ

- ฝึกเรียงลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน
- ฝึกคัดลอกประโยคที่ชอบที่สุดจากแผนภูมิการอ่านแล้ววาดภาพประกอบ

ค. การฝึกทักษะทางภาษาจากแผนภูมิการอ่าน ใช้เวลา 3 คาบ มีวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

ขั้นนำ นักเรียนดูภาพจากแผนภูมิการอ่านแล้วสนทนาถามตอบเพื่อทบทวนเนื้อเรื่องจากแผนภูมิการอ่าน

- ขั้นสอน
- 1) นักเรียนทบทวนและบอกชื่อตัวละครในเรื่องที่อ่าน
 - 2) แบ่งกลุ่มนักเรียนให้เป็นฝ่ายแสดงบทบาทสมมติจากเรื่องที่อ่าน และอีกกลุ่มเป็นฝ่ายอ่านแถบประโยคจากแผนภูมิการอ่าน
 - 3) แสดงบทบาทสมมติประกอบการอ่านแผนภูมิการอ่านทีละประโยค
 - 4) นักเรียนฝึกพูดวิจารณ์ตัวละครจากเรื่องที่แสดง

ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสนทนาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติ

ขั้นวัดผล นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ

4.6.2.2 ขั้นตอนการสอนตามธรรมเนียมการสอนอ่านขั้นที่ 3 การขยายประสบการณ์ทางการอ่าน 2 ทาง ขั้นตอนการสอนที่ 3.1 การขยายประสบการณ์ (การเพิ่มคำศัพท์) ผู้วิจัยได้แบ่งการสอนออกเป็น 2 เรื่อง คือ การเรียนรู้พยัญชนะในบทเรียน และการเรียนรู้สระในบทเรียน ผลจากการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมในการสอนพยัญชนะและการสอนสระในบทเรียน ดังนี้

ก. การสอนพยัญชนะในบทเรียน ใช้เวลา 3 คาบ มีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

ขั้นนำ นักเรียนร่วมกันสนทนาถามตอบเกี่ยวกับพยัญชนะในบทเรียนโดยใช้กิจกรรมเกมปริศนาคำทาย รูปภาพพยัญชนะ

- ขั้นสอน
- 1) นักเรียนดูบัตรคำประกอบภาพที่มีพยัญชนะในบทเรียนเป็นพยัญชนะต้น แล้วฝึกอ่านคำ พร้อมทั้งสังเกตคำว่ามีสิ่งใดที่เหมือนกัน
 - 2) นักเรียนฝึกอ่านและเขียนพยัญชนะ
 - 3) ฝึกยกตัวอย่างคำที่มีพยัญชนะในบทเรียนเป็นพยัญชนะต้น

ขั้นสรุป สนทนาถามตอบสอดคล้องกับการเล่นเกมแข่งขันเป็นกลุ่มในการฝึกจำแนกคำที่มีพยัญชนะในบทเรียนเป็นพยัญชนะต้น

ขั้นวัดผล นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ

ข. การสอนสระในบทเรียน ใช้เวลา 3 คาบ มีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

ขั้นนำ นักเรียนร้องเพลง เล่นเกม ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสระที่สอนในบทเรียนแล้วสนทนาเกี่ยวกับบทเพลงหรือเกมนั้นๆ

- ขั้นสอน
- 1) นักเรียนดูบัตรคำที่ประสมด้วยสระในบทเรียนแล้วบอกชื่อของสระ รูปร่างตำแหน่ง และ เสียงของสระนั้นๆ
 - 2) นักเรียนฝึกเขียนสระในบทเรียน
 - 3) ฝึกอ่านสะกดคำและแจกลูกคำที่ประสมด้วยสระในบทเรียน
 - 4) นักเรียนฝึกบ่งชี้และจำแนกคำที่ประสมด้วยสระในบทเรียนโดยทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม

ขั้นสรุป นักเรียนร่วมสนทนาถามตอบประกอบเกมการแข่งขัน เช่น เกมเก็บดอกไม้สระ

ขั้นวัดผล นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ

4.6.2.3 ขั้นตอนการสอนตามธรรมเนียมการสอนอ่าน ขั้นที่ 3.2 การขยาย

ประสบการณ์ทางการอ่าน 2 ทาง (การสร้างแผนภูมิประสบการณ์) โดยใช้คำจากบทแจกลูกหรือคำที่ควรได้รับการขยายความจากบทอ่าน ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 เรื่อง แต่ละเรื่องจะมีลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยขอนำผลจากการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการสอนสร้างแผนภูมิประสบการณ์เพื่อฝึกทักษะการอ่าน เขียน คำ วลี ประโยค จากการสร้างแผนภูมิประสบการณ์ ดังนี้

ขั้นนำ นักเรียนร่วมกันสนทนาถามตอบประกอบรูปภาพ กิจกรรมเพลง เกม และสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น

ขั้นสอน 1) นักเรียนฝึกพูดเล่าเรื่องและฝึกแต่งประโยคจากสถานการณ์ที่กำหนดตามประสบการณ์ของแต่ละคน

2) นักเรียนร่วมกันสร้างแผนภูมิประสบการณ์จากประโยคหรือเรื่องราวที่พูดเล่าเรื่อง

3) ชักถามและตอบคำถามเกี่ยวกับแผนภูมิประสบการณ์

4) ฝึกเขียนคำศัพท์จากแผนภูมิประสบการณ์

ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันอ่านเรื่องและตอบคำถามจากแผนภูมิประสบการณ์

ขั้นวัดผล นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ โดยการเขียนเรื่องจากภาพปณิธาน

4.6.2.4 ขั้นตอนการสอนตามธรรมเนียมการสอนอ่าน ขั้นที่ 4 การจัดกิจกรรมหลากหลาย ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชาภาษาไทย โดยมุ่งบูรณาการเนื้อหาการเรียนรู้ในกลุ่มประสบการณ์อื่นๆ ที่มีเนื้อหาในการใช้คำเกี่ยวข้องกัน กล่าวคือ เป็นการนำผลการเรียนรู้วิชาภาษาไทยไปใช้ประโยชน์หรือเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ในกลุ่มประสบการณ์อื่น ผลจากการจัดกิจกรรม ทำให้นักเรียนได้พัฒนาการทักษะทางภาษาทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน ได้รับความสนุกสนานในบทเรียน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำไปบูรณาการกับเนื้อหากลุ่มวิชา สร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์เรื่องเกี่ยวกับจำนวน และตัวเลข ผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ทำให้นักเรียนได้รับทั้งความรู้และเนื้อหาในวิชาภาษาไทย และเนื้อหาในกลุ่มประสบการณ์ที่นำมาบูรณาการเป็นอย่างดี และผลจากการจัดกิจกรรมครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ข้อสรุปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ดังเสนอในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามขั้นตอนการสอนที่ 4 การจัดกิจกรรมหลากหลาย

การฝึกทักษะ	จุดประสงค์	ลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรม
ฝึกทักษะการฟัง	เมื่อฟังเรื่องที่กำหนดให้ นักเรียนสามารถ 1. ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังได้ 2. เล่าเรื่องย้อนกลับได้ 3. สรุปข้อคิดจากเรื่องที่ฟังได้ 4. บอกมารยาทในการฟังได้	1. สนทนาและสรุปเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติในการฟัง 2. ฟังนิทานหรือข่าวแล้วตอบคำถามจากเรื่องที่ฟัง 3. พุดสนทนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครในเรื่องและสรุปข้อคิดจากเรื่องที่ฟัง 4. ฝึกเล่าเรื่องย้อนกลับจากเรื่องที่ฟัง 5. เล่นเกมเรียงลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่ฟัง
ฝึกทักษะการสร้างคำใหม่	เมื่อกำหนดคำศัพท์ให้นักเรียนสามารถ 1. สร้างคำใหม่จากคำศัพท์ที่กำหนดให้ได้ 2. อ่านและบอกความหมายของคำศัพท์ที่สร้างได้ 3. แต่งประโยคจากคำศัพท์ได้	1. ทบทวนคำศัพท์ที่เรียนมาโดยใช้บัตรคำ แถบเลื่อนคำ สมุดผสมคำ 2. นักเรียนศึกษาวิธีการสร้างคำ วลี ประโยค จากตารางสร้างคำ 3. ฝึกสร้างคำจากคำที่กำหนดเป็นกลุ่ม 4. ฝึกแต่งประโยคจากคำศัพท์ที่สร้างขึ้น
ฝึกทักษะการเขียนจากสถานการณ์ที่กำหนด	เมื่อกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนสามารถ 1. แต่งประโยคจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้ 2. อ่านและเขียนประโยคที่แต่งได้	1. ดูรูปภาพ สถานการณ์แล้วสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่เห็น 2. ฝึกพูดและแต่งประโยคจากสถานการณ์ 3. ฝึกเขียนเรื่องโดยใช้ภาพประกอบอักษร 4. ฝึกอ่านเรื่องที่เขียน
ฝึกทักษะการอ่านแล้วปฏิบัติตาม	เมื่อกำหนดเรื่องให้อ่านแล้วนักเรียนสามารถ 1. อ่านเรื่องแล้วปฏิบัติตามได้ 2. พุดอธิบายผลงานของตนได้	1. ร้องเพลงและสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหา 2. นักเรียนสนทนาซักถามเกี่ยวกับวิธีการพับกระดาษ ด้าน มุม เส้นทะแยงมุม 3. ฝึกอ่านแผนภูมิเนื้อหา แสดงลำดับขั้น

ตารางที่ 14 แสดงแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามขั้นตอนการสอนที่ 4 การจัดกิจกรรมหลากหลาย (ต่อ)

การฝึกทักษะ	จุดประสงค์	ลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรม
		การอ่านแล้วปฏิบัติตามเป็นกลุ่มใหญ่ และกลุ่มย่อย 4. นักเรียนพูดอธิบายผลงานของตน และกลุ่ม 5. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ ทบทวนการอ่านแล้วปฏิบัติตาม
ฝึกการพูด บรรยาย ความรู้สึก	เมื่อกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนสามารถพูดบรรยายความรู้สึกของตนที่มีต่อสถานการณ์นั้นได้	1. สนทนาซักถามเกี่ยวกับสถานการณ์ต่างๆ ที่ต้องบอกความรู้สึก 2. ฝึกพูดบรรยายความรู้สึกของตนถ้าเป็นสิ่งในสถานการณ์ที่กำหนด โดยการเล่นเกมแข่งขัน 3. พูดบรรยายความรู้สึกของตนเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่แตกต่าง 4. สรุปหลักในการพูดบรรยายความรู้สึก 5. ทดสอบการพูดบรรยายความรู้สึกเป็นรายบุคคล

4.6.2.5 ขั้นตอนการสอนตามธรรมนูญการสอนอ่าน ขั้นที่ 5 กิจกรรมสรุปผล ประเมินผลการเรียน ทบทวน และสอนซ่อมเสริม ในขั้นตอนการสอนนี้ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการสอน คือ มุ่งให้ผู้เรียนทราบผลการเรียนของตน ให้นักเรียนได้มีโอกาสในการพัฒนาปรับปรุงผลงาน และพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระบวนการเรียนการสอนดังนี้

1) ตรวจสอบผลการเรียนรู้ในบทเรียนโดยการทดสอบประเมินความรู้ความสามารถทางการเรียน หลังจากสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวงจรปฏิบัติการ เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนมากน้อยเพียงใด จุดประสงค์การเรียนรู้ใดที่นักเรียนมีข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้ข้อมูลว่านักเรียนคนใดมีข้อบกพร่องที่ควรซ่อมเสริมด้านใด และนักเรียนคนใดมีสิ่งที่ดีควรเสริมสร้างให้เก่งมากขึ้นในเรื่องใด โดยใช้ข้อมูลที่ได้นี้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนในการจัดกิจกรรมซ่อมเสริม

2) จัดแสดงผลงานต่างๆ ของนักเรียน ที่ได้ปฏิบัติในช่วงของกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวงจรปฏิบัติการ ทั้งผลงานรายกลุ่มและรายบุคคล เช่น การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับผลงานเขียนที่น่าชื่นชม ผลการประกวดการคัดลายมือ การจัดป้ายนิเทศหลังจากนักเรียนทำกิจกรรมการพับกระดาษ การวาดภาพระบายสี โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดแสดง และเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมประเมินผลงานของตนเองและผู้อื่น

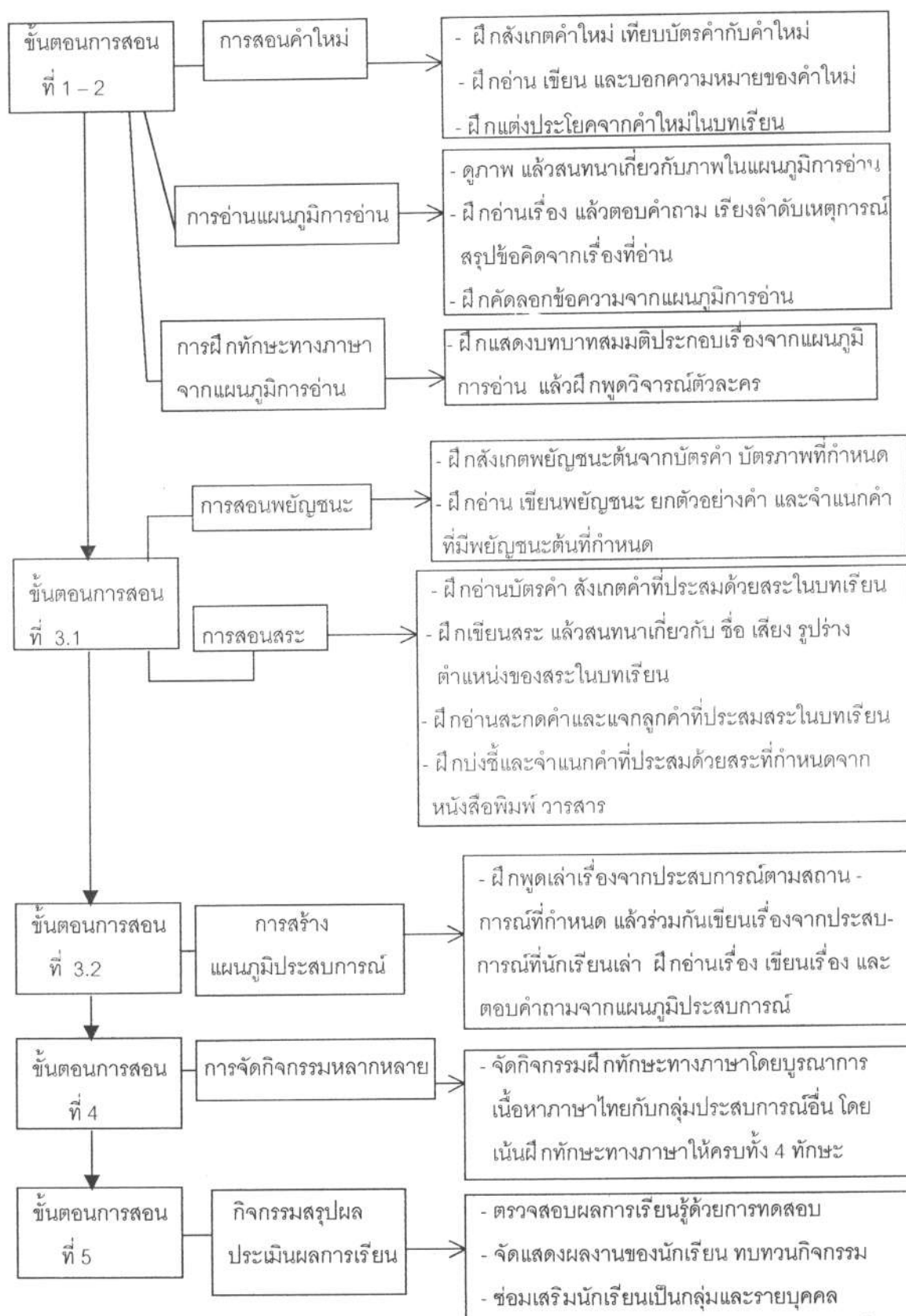
3) จัดทบทวนกิจกรรมการอ่านที่เรียนมาในแต่ละวงจร เช่น การอ่านแผนภูมิประกอบการณ์ การอ่านแผนภูมิการอ่าน การอ่านสะกดคำและแจกลูกสระในบทเรียนจากของเล่นคำ สมุดผสมคำ การอ่านบัตรคำใหม่ในบทเรียน โดยจัดทบทวนให้อ่านเป็นกลุ่มหมุนเวียนกัน มุ่งเน้นให้นักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนเก่งสอนนักเรียนอ่อน

4) ทบทวนกิจกรรมการแสดงออกต่างๆ เช่น ทบทวนกิจกรรมเกมการศึกษา เกมปริศนา คำทาย การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงประกอบนิทาน ที่ได้เรียนมาแล้วในบทเรียนของแต่ละวงจรปฏิบัติการ

5) กิจกรรมการสอนซ่อมเสริม ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้รับการสอนซ่อมเสริม ผู้วิจัยตรวจสอบผลการเรียนของนักเรียนโดยใช้การสังเกต การทดสอบ และการประเมินจากกิจกรรมทบทวนการอ่านต่างๆ ทำให้ทราบระดับพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของนักเรียน ว่านักเรียนคนใดมีข้อบกพร่องในเรื่องใด มีจุดเด่นที่ควรส่งเสริมในเรื่องใด กิจกรรมซ่อมเสริมทำทั้งในและนอกชั่วโมงเรียน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพยายามใช้การซ่อมเสริมในชั่วโมงเรียน เพราะนักเรียนอ่อนที่ได้รับการซ่อมเสริมจะไม่เสียกำลังใจว่าตนเองถูกทำโทษ หรือรู้สึกว่าเขาเองโง่ เรียนไม่ทันเพื่อน หรืออย่างไรครูจึงสอนซ่อมให้ วิธีการในการสอนซ่อมเสริม ผู้วิจัยดำเนินการโดยจัดซ่อมเสริมทั้งรายบุคคล และเป็นกลุ่ม ในการซ่อมเสริมแต่ละครั้งผู้วิจัยให้การเสริมแรงโดยใช้ดาวดวงเล็กให้นักเรียนสะสม โดยกำหนดข้อตกลงไว้ว่าถ้าสะสมดาวได้มาก แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้น และมีสิทธิ์นำดาวสะสมมาแลกของตามจำนวนของดวงดาวว่ากี่ดวงจะได้รับสิ่งของอะไร ซึ่งวิธีการนี้เป็นการเสริมแรงนี้เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงบันดาลใจนักเรียนมีความ

พยายามในการเรียน และแข่งขันกับตัวเอง พยายามที่จะพัฒนาความสามารถของตนให้ถึงขีดสุด

การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของผู้วิจัยในครั้งนี้สรุปได้ว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดตามลำดับขั้นตอนการสอนตามธรรมชาติของการสอนอ่านทั้ง 5 ขั้นตอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีกระบวนการในการเรียนรู้ มีทักษะการทำงานกลุ่ม ผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งนี้ทำให้นักเรียนทุกคนตั้งใจเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน มีทักษะทางภาษาอย่างตั้งใจและเต็มความสามารถ ในภาพรวมของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของแต่ละขั้นตอน สรุปได้ดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9 แผนภูมิแสดงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามธรรมชาติของการสอนอ่านที่พัฒนาขึ้น

4.7 อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบกระบวนการสอนอ่าน จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย พบว่านักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 85.21 จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์รอบรู้คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 85.71 ซึ่งบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เนื่องจากผู้วิจัยได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสอนในแต่ละขั้นตอนของรูปแบบการสอนตามกระบวนการสอนอ่านให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของนักเรียน มีความชัดเจน เป็นลำดับขั้นต่อเนื่องกันในแต่ละช่วงของกิจกรรม กิจกรรมที่จัดขึ้นยังส่งเสริมและพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียนครบทุกทักษะ ในการอภิปรายผล ผู้วิจัยขอเขียนอภิปรายแต่ละขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่พัฒนาขึ้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.7.1 ขั้นตอนการสอนที่ 1 การสอนอ่านให้รู้เรื่อง และขั้นตอนการสอนที่ 2 การใช้ประโยชน์จากการอ่าน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนผู้วิจัยได้แบ่งการเรียนรู้การสอนออกเป็น 3 เรื่อง คือให้นักเรียนได้ฝึกอ่าน เขียน บอกความหมายของคำใหม่ในบทเรียน ฝึกแต่งประโยคโดยใช้คำใหม่ในบทเรียน แล้วฝึกให้นักเรียนอ่านและทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่องในบทเรียน จากนั้นให้นักเรียนฝึกทักษะทางภาษาจากแผนภูมิการอ่าน ด้วยการเล่าเรื่องย้อนกลับ แสดงบทบาทสมมติ ประกอบเรื่องที่อ่าน พุดแสดงความคิดเห็นที่มีต่อตัวละครในเรื่องที่อ่าน ผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามขั้นตอนการสอนดังกล่าว พบว่า นักเรียนตั้งใจเรียนและปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่จัดอย่างเต็มความสามารถ พฤติกรรมในการเรียนเรื่องคำใหม่ในบทเรียน นักเรียนที่เรียนเก่งบางคนสามารถสังเกตคำได้ตั้งแต่บทเรียนแรกกว่าคำใดเป็นคำใหม่ในบทเรียน และบางคนสามารถอ่านและเขียนคำใหม่ได้ก่อนที่ครูจะสอน ซึ่งผู้วิจัยก็เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถทางการเรียนตามศักยภาพของเขาที่มีอยู่โดยการให้เป็นผู้อ่านนำเพื่อน ๆ ที่อ่านไม่ได้ให้อ่านตาม ในส่วนของการจัดกิจกรรมการอ่านเรื่องจากแผนภูมิการอ่าน นักเรียนกระตือรือร้นในการตอบคำถามหลังจากอ่านเรื่องจบ นักเรียนส่วนมากสามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง ในการสรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ในบทเรียนแรก เรื่องดารากับมาลี ผู้วิจัยต้องชี้แนะวิธีการในการสรุปให้เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ยังสรุปข้อคิดได้ไม่ตรงประเด็น แต่บทเรียนต่อมา นักเรียนสามารถช่วยกันสรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2535) ที่ศึกษาความเข้าใจในการอ่านโดยวิธีสอนความเข้าใจในการอ่านแล้วอภิปรายตอบคำถามเป็นกลุ่ม จะช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านสูงขึ้น และผลการวิจัยของ ประภาพร เพ็งสีแสง (2540) ที่ศึกษาลำดับขั้นตอน

ในการสอนอ่านเนื้อเรื่องในบทเรียน โดยเริ่มจากสนทนาเรื่องจากรูปภาพ อ่านเรื่องในใจคร่าวๆ เปิดหนังสือ ตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่อง อ่านแล้วอภิปรายตอบคำถามเป็นกลุ่ม สนทนาซักถามแนวคิดของเรื่อง ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านได้ดี ซึ่งในการทำกิจกรรมกลุ่มเป็นการช่วยทำให้กิจกรรมที่ยากสำหรับนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ง่ายขึ้นเพราะสมาชิกในกลุ่มได้ช่วยกันคิด และเรียนรู้ร่วมกัน ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในกิจกรรมการเรียนการสอนง่ายขึ้น

ขั้นตอนการฝึกทักษะทางภาษาจากแผนภูมิการอ่าน นักเรียนแสดงบทบาทสมมติประกอบเรื่องจากแผนภูมิการอ่าน ฝึกพูดแสดงความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อตัวละคร วิเคราะห์ตัวละครของเรื่องที่อ่าน นักเรียนได้รับความสนุกสนานในการดำเนินกิจกรรมมาก เพราะนักเรียนในวัยนี้ชอบที่จะแสดงออก ชอบเล่นชน การแสดงบทบาทสมมติจึงเป็นกิจกรรมที่สนองต่อความต้องการของนักเรียน การพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครของเรื่องในช่วงแรก ผู้วิจัยต้องช่วยชี้แนะให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับการพูดแสดงความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพราะนักเรียนยังไม่กล้าพูด และชอบพูดตามครู แต่ในวงจรต่อมา นักเรียนกล้าพูด และพูดได้ตรงประเด็นมากขึ้น ทำให้เห็นว่า ผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นตอนที่ 1 และ 2 ของการสอนตามธรรมนูญการสอนอ่านที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นการจัดกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นลำดับขั้นต่อเนื่อง ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนได้ฝึกทักษะจากสิ่งที่ยากไปหาสิ่งที่ง่าย และลักษณะของกิจกรรมที่จัดขึ้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ ตามทฤษฎีการเรียนรู้ที่ว่า Learning by Doing ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ดีเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการกระทำของตนเอง (สุปรียา มาลากาญจ, 2528 อ้างถึงใน ลักคณา เจริญกุล, 2540) และผลจากการจัดกิจกรรมนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ จัตรเจลา ตรีแดงน้อย (2539) ที่กล่าวว่า ลักษณะของกิจกรรมที่จัดขึ้นตามรูปแบบธรรมนูญการสอนอ่านนี้ นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกขั้นตอน ส่งผลให้นักเรียนสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างสนุกสนานและสามารถเรียนรู้ได้ดีกว่าการฟังและการจำ และผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นตอนที่ 1 และ 2 ตามธรรมนูญการสอนอ่านยังมีส่วนในการพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ของผู้เรียนเป็นอันมาก โดยเฉพาะทักษะการฟังและการพูด กล่าวคือ ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการฟังจากการฟังเรื่องจากแผนภูมิการอ่าน และทำกิจกรรมหลังการฟัง คือ การตอบคำถาม วิเคราะห์ตัวละคร สรุปเนื้อเรื่องและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟัง ทักษะการพูดได้รับการฝึกโดยการพูดเล่าเรื่อง เดาเรื่องจากภาพ การแสดงบทบาทสมมติประกอบแผนภูมิการอ่าน ฝึกทักษะการอ่านจากการอ่านแผนภูมิการอ่าน การอ่านบัตรคำใหม่ในบทเรียน และฝึกทักษะการเขียนจากการเขียนเป็นคำ การคัดลอกแผนภูมิการอ่าน การเขียนคำศัพท์ตามคำบอก ซึ่งเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามธรรมนูญการสอนอ่าน

ขั้นที่ 1, 2 ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียนทั้ง 4 ทักษะ โดยเฉพาะทักษะการฟังและการพูด สอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรเจลา ตรีแดงน้อย (2539) ที่พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอน ตามธรรมนูญการสอนอ่านในขั้นตอนการสอนที่ 1 และ 2 ได้รับการพัฒนาทักษะการพูดและ ทักษะการฟังมากกว่าการสอนตามปกติ

4.7.2 ขั้นตอนการสอนตามธรรมนูญการสอนอ่าน ขั้นที่ 3.1 การขยายประสบการณ์ทาง การอ่าน (การเพิ่มคำศัพท์) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 เรื่อง คือ การสอน พยัญชนะในบทเรียน และการสอนสระในบทเรียน ในส่วนของการสอนพยัญชนะในบทเรียน ผู้วิจัยสอนโดยเริ่มจากการให้สังเกตพยัญชนะต้นตัวเดียวกัน แล้วฝึกอ่านคำและสังเกตคำว่ามีสิ่งใดที่เหมือนกัน ให้ฟังการอ่านเสียงพยัญชนะของครู อ่านออกเสียงคำตามครู ฝึกเขียนพยัญชนะ ให้ถูกแบบและถูกต้องตามกลไกการเขียน มีกิจกรรมฝึกทักษะทางภาษาให้นักเรียนสามารถแยกเสียง ของพยัญชนะต้นตัวนั้นๆ ได้อย่างแม่นยำ และสอดแทรกกิจกรรมเกมการศึกษาโดยให้แข่งขัน ระหว่างกลุ่ม การใช้สื่อการเรียนการสอนในขั้นตอนการสอนนี้เน้นที่รูปภาพแทนพยัญชนะที่ใช้สอน เช่น อ.อ่าง บ.บ้าน ส.เสือ ซึ่งผลจากการสอนพบว่านักเรียนมีความจำและแยกเสียงพยัญชนะใน บทเรียนได้ดี สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาและทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bruner (อ้างถึงใน บันลือ พฤกษ์วัน, 2534) ที่เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ 3 วิธี คือ เรียนรู้จากการกระทำ เรียนรู้ด้วยภาพ และเรียนรู้ด้วยสัญลักษณ์ การเรียนรู้ด้วยภาพคือนักเรียนจะฝึกการสังเกตภาพประกอบพยัญชนะ ต้นที่เรียนในบทเรียน นักเรียนจะสามารถจดจำภาพที่เป็นตัวแทนของพยัญชนะนั้นๆ ได้ดีมากขึ้น สอดคล้องกับการวิจัยของประภาพร เพ็งสีแสง (2540) ที่พบว่าการใช้ภาพมาสื่อความหมายช่วย ให้นักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาสามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้ดี

การสอนสระในบทเรียน ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ เรียนรู้เกี่ยวกับรูปร่าง ตำแหน่งของสระ เสียงของสระ วิธีการเขียนสระที่ถูกวิธี ฝึกเขียนสระ ฝึก อ่านสะกดคำและแจกลูกสระในบทเรียน โดยใช้สื่อที่ช่วยให้การอ่านได้ผลมากขึ้น คือ ของเล่นคำ สมุดผสมคำ จากนั้นผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมฝึกทักษะทางภาษาเป็นกลุ่ม โดยให้นักเรียนค้นหาคำที่ ประสมด้วยสระในบทเรียนจากหนังสือพิมพ์ วารสาร และจากเรื่องที่กำหนดให้อ่าน ผลจากการทำ กิจกรรมกลุ่มพบว่านักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถทำกิจกรรมที่กำหนดได้สำเร็จลุล่วงตามจุดประสงค์ การเรียนการสอนที่ตั้งไว้ทุกประการ ผลทางอ้อมที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็คือ นักเรียนมีความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับมอบหมาย ได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ระหว่างกัน นักเรียนที่เรียนเก่ง ช่วย เหลือเพื่อนที่เรียนอ่อน รู้จักแก้ไขข้อบกพร่องของกลุ่มและปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น สังเกตได้จาก การที่กลุ่มใดพบว่าผลงานของกลุ่มตนมีข้อผิดพลาดก็รีบแก้ไขก่อนที่จะนำมาให้ครูตรวจ ซึ่ง

สอดคล้องกับแนวคิดของ เทพ พังงา (2537) ที่ว่า การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมมือการทำงานหรือกิจกรรมร่วมกันจะส่งผลให้นักเรียนเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ความเป็นมิตรช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้ดี ในการสอนสะกดคำและแจกลูกสระโดยใช้คำแม่บทเป็นตัวนำในการอ่าน จะช่วยให้การอ่านคำที่ประสมด้วยสระแบบเดียวกันได้จำนวนคำที่มากขึ้น ซึ่งบันลือ พุกษะวัน (2534) เรียกว่า การอ่านหนังสือแตก หรืออ่านแตกฉาน เช่น อ่านคำว่า มี ได้ถูกต้อง แม่นยำ ก็สามารถแจกลูกการอ่านโดยใช้ส่วนประสมที่มีสระเป็นหลัก เปลี่ยนพยัญชนะต้นตัวใหม่ แล้วประสมกับสระเสียงเดิมจนคล่อง เช่น จากคำว่า มี เป็น ตี สี่ ตี ชี ปี ผี เป็นต้น ในการสอนกิจกรรมนี้นักเรียนสนุกสนานกับการแจกลูกคำมาก และพบว่าจากการแจกลูกของนักเรียน มีคำบางคำที่แจกลูกแล้วเป็นคำที่ไม่มีความหมาย เช่น กี่ จี จี นักเรียนก็จะนำใช้ในการแจกลูก ผู้วิจัยจึงแก้ปัญหาการจำคำที่ไม่มีความหมายนี้ไปใช้ โดยการให้นักเรียนวงกลมเฉพาะคำที่มีความหมาย เช่น กี่ จี (ตี) (ตี) ถี (ปี) ซึ่งจากการทำกิจกรรมนี้นักเรียนจะได้รับการฝึกทั้งการแจกลูกคำและการเรียนรู้ความหมายของคำในบทแจกลูก ผลจากการฝึกอ่านสะกดคำและแจกลูกบ่อยๆ ซ้ำๆ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ว่า คำใดเป็นคำที่มีความหมาย และคำใดไม่มีความหมาย สอดคล้องกับ กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) ของ Thorndike (อ้างถึงใน แสงเดือน ทวีสิน, 2539) ที่ว่า สิ่งใดก็ตามที่คนเราฝึกบ่อยๆ เราจะทำสิ่งนั้นได้ดี ซึ่งหมายความว่า การที่ผู้เรียนได้ฝึกหัดสะกดคำและแจกลูกบ่อยๆ ย่อมจะทำให้เกิดการเรียนรู้และเกิดความจำในการสะกดคำ สามารถนำคำที่เรียนมาไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ เช่น นำคำที่แจกลูกไปแต่งประโยค จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจความหมายของคำเมื่อนำไปใช้บ่อยๆ จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่คงทนถาวร นอกจากนี้ผลจากการฝึกอ่านสะกดคำและแจกลูกในขั้นตอนการสอนที่ 3.1 สอดคล้องกับทฤษฎีการถ่ายโยงการเรียนรู้ ของ Thorndike (อ้างถึงในฉัตรฉลา ศรีแดงน้อย, 2539) ที่ว่าการถ่ายโยงการเรียนรู้โดยความคล้ายคลึงกันจะทำให้เกิดการเรียนรู้ทางบวก กล่าวคือ ในการเรียนจะมีคำแม่บท เช่น โค จากนั้นนักเรียนจะเปลี่ยนพยัญชนะโดยให้วางสระคงที่ จะทำให้นักเรียนสามารถอ่านและเรียนคำใหม่ เช่น โต โป โมโห โว ได้ง่ายขึ้น

4.7.3 ขั้นตอนการสอนที่ 3.2 การขยายประสบการณ์ทางการอ่าน (การสร้างแผนภูมิ - ประสบการณ์) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยให้สถานการณ์ที่เป็นรูปภาพ ของจริง ประกอบการสนทนาถามตอบ ฝึกพูดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับสถานการณ์ตามประสบการณ์ของแต่ละคน ฝึกแต่งประโยคจากสถานการณ์ นำเรื่องที่นักเรียนพูดหรือแต่งประโยคจากสถานการณ์มาหมวดและผูกเป็นเรื่องราว แล้วเขียนเป็นแผนภูมิประสบการณ์ร่วมกัน จากนั้นนักเรียนฝึกอ่านแผนภูมิประสบการณ์ที่เขียนขึ้นเป็นกลุ่มและรายบุคคล ซึ่งผลจากการจัดกิจกรรม

พบว่า ผู้เรียนได้รับความสนุกและเพลิดเพลินในการพูดและเล่าเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง ให้เพื่อนๆ ฟัง ในระยะแรกๆ ของการจัดกิจกรรมนักเรียนส่วนมากยังพูดเล่าเรื่องไม่ตรงประเด็น พูดวกวน แต่เมื่อครูช่วยชี้แนะ ส่งเสริม กระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียนให้เล่าเรื่องให้ตรงประเด็น ชี้แนะและให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำที่ถูกต้อง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกเล่าเรื่องของตนเองอย่างอิสระ แต่อยู่ในขอบเขตที่กำหนดไว้ ส่งผลให้การพูดเล่าเรื่องในครั้งต่อมาของนักเรียนสามารถเล่าเรื่องที่โยงไปสู่การสร้างแผนภูมิประสบการณ์ได้ดีมากขึ้น นักเรียนมีความสุขในการเล่าเรื่อง และประสบการณ์ของตนเองให้เพื่อนและครูฟัง ในขั้นตอนการอ่านแผนภูมิประสบการณ์ นักเรียนสามารถอ่านเรื่องได้เร็วขึ้น เพราะเป็นเรื่องที่มาจากประสบการณ์ที่ตัวนักเรียนเองเป็นคนเล่าแล้วครูเป็นผู้นำมาเขียนให้เป็นเรื่อง ซึ่งจากลักษณะของการจัดกิจกรรมในขั้นนี้ส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียนคือ ทำให้ผู้เรียนสามารถอ่านเรื่องจากแผนภูมิประสบการณ์ได้ง่ายขึ้น เป็นการเรียนรู้จากตัวของผู้เรียนเอง สอดคล้องกับ บันลือ พฤกษ์วัน (2534) ที่ว่าการสอนโดยการขยายประสบการณ์ทางการอ่าน เป็นการส่งเสริมการอ่านให้เด็กได้เรียนอ่านทางสมอง โดยการจำรูปคำที่มีความหมายเด่นชัด ส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในการใช้ประโยชน์จากการอ่าน ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน นอกจากนี้การสร้างแผนภูมิประสบการณ์ยังเป็นการส่งเสริมการใช้คำ และที่สำคัญที่สุดคือเป็นหัวใจสำคัญที่จะนำการอ่านไปสู่การใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ ในการพัฒนาทักษะทางภาษา และพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนเป็นอย่างดี

4.7.4 ขั้นตอนการสอนตามธรรมเนียมการสอนอ่านขั้นที่ 4 การจัดกิจกรรมหลากหลาย ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมโดยใช้หลักการบูรณาการเนื้อหาภาษาไทยกับกลุ่มประสบการณ์อื่นๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกัน เป็นการนำความรู้ และนำผลจากการเรียนรู้ภาษาไทย ไปใช้ประโยชน์หรือเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้กลุ่มประสบการณ์อื่นๆ (สมปิต ตัญธัยรัตน์, 2531) กิจกรรมที่จัดขึ้นจะเน้นกิจกรรมที่นำไปสู่การเล่นมากที่สุด แต่เป็นการเล่นที่มีความหมายเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากกิจกรรมการเล่นเป็นเครื่องจูงใจ จากการจัดกิจกรรมพบว่า นักเรียนได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม รับการฝึกทักษะทางภาษาด้วยความเต็มใจ นักเรียนส่วนใหญ่ชอบกิจกรรมที่ทำหาย เช่น กิจกรรมปริศนาคำทาย ที่ใช้ในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เพราะนักเรียนจะรู้สึกตื่นเต้น และเร้าใจว่าใครจะเป็นผู้ทายปริศนาถูก นอกจากนี้นักเรียนชอบกิจกรรมที่เป็นเกมแข่งขัน เช่น เกมแข่งขันไถนา เกมแข่งแมวขาลีบ เพราะนักเรียนจะได้เป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้ง 3 บทบาท คือ เป็นผู้เข้าแข่งขัน เป็นผู้ชม และบทบาทการเป็นกรรมการผู้ตัดสิน หลังสิ้นสุดการแข่งขัน นักเรียนสามารถพูดแสดงความรู้สึกเมื่อตนอยู่ในสถานการณ์และบทบาทที่แตกต่างได้ ในการจัดกิจกรรมฝึกทักษะการฟังนักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ คือ

สามารถฟังเรื่องแล้วตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังได้ เล่าเรื่องย้อนกลับและสรุปข้อคิดจากเรื่องที่ฟังได้ นักเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้มีมารยาทในการฟัง แต่มีบางคนขอบพูดแทรกขณะที่ครูกำลังพูด ผู้วิจัยจึงได้ตักเตือนและชี้ให้เห็นข้อดีของการเป็นผู้มีมารยาทในการฟังและชี้แนะให้นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการเรียนการสอนครั้งต่อไปซึ่งพบว่านักเรียนสามารถปรับปรุงพฤติกรรมในการฟังไปในทางที่ดีขึ้น นักเรียนชอบให้ครูจัดกิจกรรมเสริมทักษะการฟังโดยใช้นิทานมาเป็นส่วนประกอบ เช่น การเล่านิทานให้ฟัง แสดงบทบาทสมมติประกอบนิทานที่ฟัง เพราะนิทานที่จัดหามานั้นมีรูปภาพสวยๆ ประกอบ ทำให้เข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น นิทานเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมในการนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นตอนการสอนที่ 4 ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทับทิม พรหมวิหารสัจจา (2533) จุรีพร สันทา (2538) และใจทิพย์ อึ้งตระกูล (2537) ที่ใช้นิทานเป็นเนื้อหาในการฝึกทักษะภาษาไทย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของลักคณา เจริญกุล (2540) ที่ว่าในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาที่ใช้สื่ออื่นนอกเหนือจากหนังสือเรียน เช่น หนังสือพิมพ์ นิทาน ภาพ จะช่วยสร้างความสนใจในการเรียนรู้ ปลุกฝังนิสัยรักการอ่าน เห็นประโยชน์ของการเรียนภาษาไทย ใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน เมื่อนักเรียนได้รับการเรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยจัดขึ้นทั้งหมดแล้ว สิ่งที่ผู้วิจัยพบว่าเกิดขึ้นกับผู้เรียน ก็คือ นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้านเพิ่มมากขึ้น นักเรียนชื่นชอบและชื่นชมในวิชาภาษาไทย รู้สึกดีใจที่ได้เรียนวิชาภาษาไทย เพราะมีกิจกรรมที่สนุกสนานให้ปฏิบัติ ส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้น

4.7.5 ขั้นตอนการสอนตามธรรมเนียมการสอนอ่านขั้นที่ 5 การสรุปผล ประเมินผลการเรียน ทบทวน และการสอนซ่อมเสริม ในขั้นตอนการสอนนี้ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ของการสอน กล่าวคือ ทดสอบหลังเรียนเพื่อตรวจสอบผลในการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าผ่านจุดประสงค์หรือผ่านเกณฑ์ในการประเมินผลที่กำหนดไว้หรือไม่ จัดแสดงผลงานของนักเรียนในช่วงของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละวงจรปฏิบัติการจัดป้ายนิเทศจัดมุมผลงานของเรา เพื่อแสดงผลงานของนักเรียน ที่ได้ปฏิบัติผ่านมา เช่น ภาพวาด การคิดไทย ผลงานการเขียน ในการจัดแสดงผลงานผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมมือกันจัดและดำเนินการเอง โดยแบ่งหน้าที่ในการปฏิบัติเป็นกลุ่ม ผลจากการปฏิบัติ พบว่า นักเรียนมีความสามัคคีกันร่วมมือกันทำงาน มีความเป็นมิตรและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในกิจกรรมขั้นทบทวนและการสอนซ่อมเสริม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตลอดช่วงของการดำเนินการวิจัย โดยจัดทบทวนกิจกรรมการอ่าน เช่น การอ่านแผนภูมิการอ่าน แผนภูมิประสมการณ การอ่านบัตรคำศัพท์ อ่านสะกดคำและ

แจกลูกสละในบทเรียน จัดให้อ่านทั้งรายบุคคล เป็นคู่ และจัดเป็นกลุ่มย่อย จากผลสรุปของการจัดกิจกรรมนักเรียนให้ความสนใจและกระตือรือร้นที่จะฝึกอ่านเพราะผู้วิจัยได้นำการให้สิ่งเสริมแรงซึ่งมีทั้งการเสริมแรงด้วยวาจา และการเสริมแรงด้วยสิ่งของมาใช้เป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียน กระตือรือร้นในการเรียนรู้ ผลจากการใช้สิ่งเสริมแรงมีผลต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน นักเรียนพยายามทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จและทำให้ดีที่สุดเพื่อที่จะได้รับดาวรางวัล ได้รับคำชมจากครู ซึ่งจากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า เมื่อนักเรียนได้รับการเสริมแรงจากครู เช่น ได้รับดาวรางวัล ได้รับคำชม เสียเปรียบมือจากเพื่อนๆ นักเรียนจะยิ้มอย่างมีความสุข มองดาวรางวัลที่ได้ด้วยความชื่นชม แสดงให้เห็นว่าการเสริมแรงเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อตัวผู้เรียนมาก แม้ว่าจะเป็น การเสริมแรงทางลบก็ตาม เช่นผู้วิจัยได้สังเกตว่าในการพูดนักเรียนส่วนมากไม่กล้า และไม่มั่นใจ ในการพูดภาษาไทยกลาง ผู้วิจัยจึงสร้างข้อตกลงกับผู้เรียนว่า ในช่วงนี้ทุกคนจะได้รับดาวสะสมคนละ 10 ดวง แต่ถ้าใครไม่พูดภาษาไทยกลางกับครูและเพื่อนๆ จะถูกหักดาวสะสมครั้งละ 1 ดวง ซึ่งจากข้อตกลงนี้นักเรียนทุกคนพยายามที่จะพูดภาษาไทยกลางกับครูและเพื่อนๆ เพื่อที่จะรักษา ดาวสะสมของตนไว้ให้มากที่สุด ซึ่งผลจากการใช้สิ่งเสริมแรงเป็นตัวปรับพฤติกรรมของผู้เรียนให้ เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์สามารถทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้น สอดคล้องกับการ วิจัยของ สุตาร์ตน์ คล่องการเขียน (2535) และลักคณา เจริญกุล (2540) ที่พบว่าการจัดระบบ การให้สิ่งเสริมแรงส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดี สามารถช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ ปรับพฤติกรรมให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์เป็นการถาวรและช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้สูงขึ้น

การจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม ผู้วิจัยดำเนินการโดยตรวจสอบผลการเรียนรู้ และ ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการทดสอบ สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน แล้วนำผล จากการประเมินมาจัดกิจกรรมการสอนเสริม โดยพยายามจัดซ่อมเสริมให้กับนักเรียนทุกคนให้ได้ฝึก ทักษะทางภาษา อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) กล่าวคือถ้าเป็นนักเรียนที่เรียนอ่อนไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่กำหนด ผู้วิจัยได้จัดแบ่งเป็นกลุ่มย่อย แล้วจัดกิจกรรมให้เรียนรู้ใหม่ แต่เป็นจุดประสงค์ เดิม ให้นักเรียนฝึกจนกระทั่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดในจุดประสงค์นั้นๆ ส่วนนักเรียนที่เรียนเก่งหรือ นักเรียนที่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้แล้วผู้วิจัยได้จัดให้มีกิจกรรมเสริมให้นักเรียนได้เลือกปฏิบัติ ตามความสนใจ เช่น การเล่นเกมเสริมทักษะทางภาษา ฝึกอ่านบทเรียนเพิ่มเติม ในการปฏิบัติ กิจกรรมทั้งเด็กเก่งและเด็กอ่อน จะมีสิ่งเสริมแรง ซึ่งเป็นสิ่งที่เร้าความสนใจโดยนักเรียนจะได้รับ ดาวดวงเล็กสะสมเมื่อปฏิบัติกิจกรรมสำเร็จ และดาวที่สะสมสามารถนำไปแลกรางวัลได้ตาม

เกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งนักเรียนทุกคนต่างพยายามที่จะปฏิบัติตามกิจกรรมให้สำเร็จ และนักเรียนพยายามที่จะพัฒนาผลการเรียนของตน ให้มีความก้าวหน้าอยู่เสมอ โดยสังเกตจากจำนวนดาวสะสมบนแผนภูมิแสดงความก้าวหน้าที่แสดงว่าถ้าดวงดาวมากขึ้นเท่าใด หมายความว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนมากขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้บอกผลในการประเมินการเรียนรู้อันของผู้เรียน ให้ได้ทราบผลตลอดเวลาว่ามีสิ่งที่ดีสิ่งใดที่ควรจะได้รับส่งเสริมและมีสิ่งใดที่ผิดพลาดควรได้รับการแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้ให้นักเรียนทราบข้อดี และข้อบกพร่องของงานตน และไม่ทำสิ่งผิดพลาดซ้ำๆ ในคราวต่อไป ส่งผลให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดของ Panasizui and Knight (อ้างถึงใน เทพ พังงา, 2537) ที่กล่าวว่า นักเรียนที่ทราบความก้าวหน้าของตนเองจะมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่ขาดข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าของตน